

“ДАРХАН КЫНАТЫГАР” ТИНЭХ ЧУОРААН ЧУГДААРДА

⁴Турагчдын нэвчилгээр бийлсн үерх дэвсгэлээр уонсайа 200-кэ ово озуулсн түмүктөрү, биңг кэллм эхэ-эжншөрүн тутгараары бэлэмнө сүлхүүлэр.

Кинигортон 18 оро кызыл усина үрүг көмүс мэттегэ үтүлүннүр. Бам айын 24 күнүгэр А.И. Федотов аатынан спортивнай комплекскэ С.А. Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын ытыгууларыгар

анамныг тийх чусраан чулуурда. Онука бу үөрүүлэх күнээ СӨ Ил Дархана Е.А. Борисов уонна кинини кытары 1971 сылтаншаа оскосаны бииргэ үөрэнэн бүтэрбит выпускниктар үбүлүйдээх сылларын бэлэтээри мулуннулар. Егор Афанасьевич "45 сыл анараа өттүгэр оскосаны бүтэрбит үөрөнчөчүгөр ааптарылган истинник көрсүбүкүтүгэр махтанан туран, эинэсэ долу-соргону баарарын. Саха нурусунай суруйааччыта, саха омук быһылыттан сайдан-үүтөн тахсаргаар долуун кылаатын кэлтэрсэбит В.С. Яковлев-Дьаан үөрөппит өбөлгөрү кэпэн олорбут. Бүгүн бу миннор турар эбээх кыргыан өбөлгөрү көрөн, оро саксылтын салган сүрдүгүн долууйан турабын. Оскосаны бүтэрэрбитинэр, эини курдук эмээ миннэх мөмүк-тэннэх, элгээ доһу, олохтон сырыгы эро арааран көрөр өбөлгү сакылдаах олох сулуугар үксэминипит. Оччотого оскоса дүрүктэро, бүгүн минна кэпэн олорор Н.И. Дьяковскай, үөрөппит күндү учууталларбыт билиминикэтигээ үөрбүтүгөр-көптүгэр. Бүгүн 55 сыл анараа өттүгэр бастаан кылааска үөрөппит учуутал-быт Л.Г. Попова эмээ кэпэн олорор. Уон сыл устата, үөрэбн билимин илэрбит, араас предметтэргэ үөрөппит учууталларбыт А.И. Санникова, З.Д. Борисова, А.С. Дьадрова, тал-тыыр үрүсүм география учуутала П.П.

Захарова, физикууга учуутал К.С. Макарова аягтарын эмнэ истинник ахьлыбыг”, – итгэн испиг тэгээрлэн үерэлпиг умуулалгарын чөгсгөн тура, Ил Дархан Е.А. Борисов таай, Ага дойдү сэрмилтгэн нөөн агаза суух эршилбиг; “Саха Маресьева” дүн нурууна белибиг буйун учуутал С.К. Макаров аялын анал спикенданы II-с кылаас үерэгсчнитгэр Ким Луизина туттарда. Маны таһынан ОО Ил Дархан аялын анал спикенданы үчүзүй үөрөлү, сэий бэрэлтин ийин II-с кылаас үерэгсчнитгэ Айсен Захаров тутта.

1971 сэлгэх выпускник агаарын эсвэр тэс Москвадаа "Кастинг Хаус" генеральный директор, РФ төрөөн промшленный палата члено С.И. Максимов эгтэ сонна выпуск агаарын саяакоммун стипендиары 11-с кылаа үрөхчөннэгэр Алша Фигелсенова, Кая Нонгродоваа тутгарлаа.

Тийтх чухуран бэрхшээлнүүгээр
оскуулань бүтээгчидгээрэ ангаан, улуус
байхыга А.Т. Ноговидын, Чурагны
игүүлсн байхыга С.А. Саргыдав, улуус
үерэжүн управлениетын нэгэлхыга Т.В.
Павлова, С.А. Нонгоров аалһан Чурагны
орто оскуулань диржгээрэ Н.В. Уарона
эжэрд тэсвэрлэ тэсрэг ор.

СЕМЕН ЖЕНДИНСКОЙ

Улууска, өрөспүүбүлүккө туштуу сайдыбыта 60 сылыгар

ИСТИН-ИҢИРЭХ КӨРСҮҢҮҮ

Монгол улсга олмшигтай оонгуударга сахалар ситһингдохтос кытгыбылтгара 40 сьльгар, Саха сиригэр уонна Чурачкыга көнүл тустуу сайдыыта 60 сьльгар аналлах тэрэһин улуус кэһинигэр кэһи ыйан 24 күнүгэр кьһьһьһина.

Дайшапа муниһастыяр саялылар улустутур канул тустуу сайыштын бастаы келген бөжөстөрүн чөсөтөһин булга. Саһырлар да, бөжө-тада быһыларын-таһаларың, эр саяны тустуулар сөбөстөрүн ыһага иһик ыһык бөжөстөрүбүт ортоку оһулга кәһәһә оһоруһун юһистир. Бастаы кәһәһәһи аһаһың, өрөстүбүһүң чөһөһиһиһиң, прөһөһиһиһиң бөжөстөрүбүтүн бусталар. Пётр Николаев, Сидор Копов, Христофор Мамеев, Федор Эверстов, Афанасий Павлов, Василий Шадрин, Виктор Кривошлагин, Николай Пермяков, Михаил Сысоевтин, Гаврил Николаев, Петр Старостин, Михаил Филиппов, о. д. а.

Көрүлүү аныктыгыгар улус баһылыга А.Т. Ноговицын кун улус кавиер үс сүрүн дыһан ыһылга турарын ийинирдэ. Ол курдук Саха Өрөспүбүтүн Ил хана Е.А. Борисов Чураччы орто оскулатын бүтэрбитэ сыла туолбутунан сибээстэн, Титак чуораан даһаһнылар сырдан ээрдаттеһинэ, түстүү улуоска үттэммитэ 60 сылыгар шаллах дыһаллар, „Россия стар“ общественный хамсаһын Саха сириндегэ саһатын айдаачы П.П. Борисова, Терепүт этпестигин туһунан” хону билиһиннэригэ бүстүлэр.

Олимпийский чемпион, Ил Тумэн депутата П.П. Пивоваров был избран членом жюри. В финале соревнований Россия чемпионатым завоевала титул. Титул чемпиона России завоевал представитель Республики Саха. Соревнованиям в женской категории была посвящена отдельная программа. Соревнования в женской категории были посвящены отдельной программе. Соревнования в женской категории были посвящены отдельной программе.

Чурагчлагдлыг бэлтгүүр уонна спорт институтун рект А.И. Гоговцев зуунаа тустуу сайдальтын институтын, салын-соруун тулган билигнээр. Институтуу сайдальтын болгомтонун уураын бэлтгээтэ, юуруу бийлгэ хамгадгын халсагдлыг куралганыг улуу-данынга нээк мээгэ болта.

Чурагчылаады ово спорттукый оскуаппын дйрэккэрэ
1. Туулев оскуаа спортуун билиинилэрэ. Спортмен
ну уоруппик нукасиниллэрэр спортурсоокааппын
онолоон баллэтэрэ. Иниаппын оскуаа финиаллара

Чурагны уулуун нийгэр эрх буслбаага, өрсөлдүүдээ аянда улуустарыг ажиллагаа юм ирээдүйг бусбуугаарын эгнэ.

Боксада, ослуп теннисуар, дубваад, ылыга, хотуу, мисгобортюа болдомуу ууруулар. Инитори сайлангырыага А.Н. Андреев сайлангыныах миян улалган эрэр. Института сага корулуну бырайыага бу куннерэ бутуеа. Тутуу, убулгонуу быларылан турар.

Төгүрүк остуолга тыя элпит дйон улууска тустуу садалашылыгыр тирэх буолбут бастакы бөбөстөрү эжэрдэринер, чэптен дөрмөсүйнэ, үтүн сиксэ баардылар.

Алексей СЕДИНОВ

ТУСУУ БЭТЭРЭЭННЭРИН ЧИЭСТЭЭНИН

„Айылыг“ Култура уюна, духуобуний сайылы кишигэр тустуу бэргэлэрини чыстэвин буолла. Монреалиаҥы олунньуааҥа ситиниэстэкс кытылы 40 сылын, Саха сиринэр, улууска көнүл тустуу сайдыыла 60 сылын бэлэстэринигэ улук, Саха сирин бастыг тустуктара кэлбитэр.

Кийинг Улуу тэнгэрэ Д. П. Коржиппа эрдэнийкитэрэ, кийи үөрөсөн кийтэрэ эгитэр. Бастагы кайуено тустууктары сөргө, олимпийский чемпион, Аан дойду үс тогултук чемпиона П. П. Пинингит, стипида үрүн кэмүс пререра, Аан дойду кубогын хайаһыла А. Н. Иванов, „Утуе дуулуур соннуулар“ кайыһылаага, Аан дойду кубогын хайаһына В. Н. Тоголев бекитир.

Бэлэ аһылаанын кытта, спортивнай интэрнээт-оскуола педколлективын хора, түмүктэһинэнэ бу оскуола уоһагарын төлөрүлэрэ керөөчүлөр биһирөөлөрүн ыһылар, дөхсүн ыһыс тыаһынан доҕуһуланыһар.

“Чурагчы улууһутар тустуу сайдыытын историктытан” дакылыгы улуус баһылыга А. Т. Неговицын оһордо.

Саха Өрөспүүбүлүсүн Ил Даргана Е. А. Борисов тустуу бөлүгүнн орнон, саха омугу дин дойдута тийи аатырдыбыт бөгөстөрү эрдиктепэ. "Тустуу федерациятын өрөспүүбүлүсүз салыанчы, өрөспүүбүлүз Ил Даргана Бунарбынан, бастагы нумеронок көрүнмүт сайдырагар сирэй эпигистөөстөдөн. Билигин Россия, Аан дойду таһымнах куорктаҕиларга кытааны

ыларга эрэ бусбуида, инниги мистэрэ
сылларга сорук туруруускаахпын. Россия
спордун министриэ Виталий Мутко Саха
сиринэр кэлэ сылдан Чурапчытаабы
интервент-оскуота, институт үлэтин-
хамнааһын, тууларын көрөн барбын.
Ситиһинэрин сохпүтэ. Базаларын
бөгөрөтүүтэ көмөлөһөргө эринирибитэ. Ол
бөлгөнүн асыкка ийириэн эрэр. Иккэ хонутунан
туспуга Россия чемпионата саҕаланыыда.
Уолларбыллар эркинэри, ыһыккарын”,-
диэтэ. Салгыы бөгөрөөн туспукарга
наҕараадалары туттарар. С. С. Мордохомка
„Физической культуре угүөстөк үлэһитэ“ аах.
С. Д. Макарова Бүтүтүнэй грамота, чаһы, С.
С. Романова „Гражданский календарь“ бэлиэ
туттарыллыылар.

П. П. Пинигин — бэлтгэгч

тустууктарга махтанна, „За заслуги в области физической культуры и спорта“ Бомонутунй грамота, чыны Р.В. Неустроенка, Дыно юргэн ускуна эдэр ыччег дывалаларыгар юмнинег Бомонутунй грамотата МГ. Козурова, СӨ спорка министрисибленин наараалата А.С. Тяньажжа, А.Н. Маттсеенка тутарыдынылар.

Олимпиадад урун көмүс призера А.Н. Иванов тустууга нигэринээт-оскуундуга катон үөрэмийнц. Улуу тренер Д.П. Коржин хас биридди уолга тус бэйэтэлэр уратылаа сыйланнаһарың, талааның учуоттууруң, кинизээтэ сөтүбэтэр приемнары, нымна-уоротторун абыһаңа. Аҕа саастах тустууктарың мусуна.

„СӨ физической культуры, спорта сайланышыга үтүктүрүү ийин” болгону А.А. Макаев, Г.Д. Носков

(Салгымтын 2-с стр. көр.)

Улууска, өрөспүүбүлүккө тустуу сайдыытыга 60 сылыгар

тутулар.

Бир били түгөнүкөн убаа сертификатын тутулары буга. Улуу даялпала депутатка П. П. Пиягинга, ичиник даялпала А. Н. Иванова, Чуратын ичиник даялпала В. Н. Гоголева тутулары.

В. Н. Гоголев Улуу трекер Д. П. Коржованын спорттун, туштууа уулуубутун махтанан аягына, Адалыа кыялынын, болжолотуууран, кимин ичиник тууунарыбыздын билигизге.

Улуу депутаттарын Сэбинин председатели Я. П.

Оксенянинов ээрди тыл эгиз, улуу үрдүкү наарахтын „Улуу социалдык-экономикалык сайдыытыгар килтерсигит кыялынын ичин“ үлүс степен сак билини В. Н. Алексеева, И. С. Морфункова, Е. С. Макарова, Н. А. Собакина, В. К. Ефремова тутулар. Дая кертунуна ороймаа киминин Бочуотунай грамотага Н. Р. Аянишова, кыгул туштуу федерациянын наарахыга А. А. Макарова, Е. Д. Аржанова, Е. И. Яковлева, И. Посельская тутуларынылар.

Чуратын ичиник даялпала С. А. Саркышев Быйман Яковлева харынан биримийин тутулар, салгы үрдүк

таһымнах туулууга ситиниктик кытыгыгар атыһан тюртэ „Торус томтор“ билинен Р. В. Неустроев, С. С. Морфунков наарахдаланылар. Бочуотунай грамотага, чыныгы С. М. Макаров, А. Н. Матвеев, П. М. Захарова тутулар. Н. Н. Гуляев Н. Н. Кардашевская Бочуотунай грамотага тутулар.

Спорт ботронор, спорт тэрийичилер „Симир“ остоубуйга бырааһынныкыга остоул тула оспорн ир-хоро көсөттир.

Алексей СЛЕПЦОВ

Дыя кэргэн декадатыгар

ОБОНУ ИИТИИ -- ТӨРӨППҮТ ЭППИЭТИНЭҺЭ

Улуупуттар дыя кэргэн күнүгэр аламчыт декада түмүктүүр даялпаларыгар, ЫАМ ЫЙЫН 24 күнүгэр „Россия ийитер“ Бүтүн Россиягабы общественный хамсааһыт сак сирингизин салгыттын председатели Прасковья Петровна Борисова кэтин кытыгыны ыла.

Кинин ээрэ улуу баһылытын социалнай болжолостарга салгытаны О.Ф. Петрова „Россия ийитер“ общественный хамсааһын Чуратылаагы салгыттын председатели А. А. Носовина, улуустары даяхтар сүбэтин председатели А.В. Седанишева, улуустары дыя кэргэн олоонун сүрүн секретары П. П. Бушкова, ода туууннах тэригит салааһынчылар, специалистара сырытылар. Прасковья Петровна бастаан, Арчы даягыгэр сыдан туукайа уонна ичиник оролор, тороһууттары кытта көрүстэ, кыһаларын билистэ.

Арчы даягытын салааһынчы Н.М. Забокская, улуустары кулуура управлениетин үлөһүгэ, алтысчыт В.П. Герасимов муштуу даялпалары саман сайын салгыттыгынын ээрэттээн туран, аил уоту олоон, салааһынчык сирин-тукуун толордулар, куттары-сүрдэрин бөдөрөтүлөр.

Көрүһүтэ улуустары социалнай управление начальнигы Л.В. Тосунаста тэригиттерин ичиник улууска ытыгылар үлөһ-хамнаһы, ичиник уонна туукайа оролорго тууулар үлөһ-хамнаһы бааларын билиһиннэрдэ. Онуоха ичиник тэр общественный сиргэргэ салгыт усту-бууларын туттары (пандустары, тротуардары ороору), реабилитационнай

кыян тэрийин сүрүн болжолостор бугарын чорботон билигизтэ. Ичиник олооросох тороһууттар аагытатан Л.Е. Лобелена улуу уонна өрөспүүбүлүкэ туууннах тэригиттерингэр ичиник махталын эгиз туран, Ичин Ээр улуустарга ичиник оролор ре-абилитационнай кыян, социалнай тосоница туууларга салгыттын үлөһүннэ. Онуоха Прасковья Петровна Дюкуускайга ичиник ашамыт тууу ытыгыла турарын эгиз. Чингиз Макаров уонна Айыына Елисеева бэйэлэрин олоһуларын, урууларын билигизтэ.

Ичин ээрэттерин, баа санааларын тюртүн туран, даяхун болжолостор туттарылар. Алтысчыт М. Н. Филиппова алтысхаа баа санааларын тэригиттерин, ашамытын сирин-тукуун толордо. Отделение сибиряксийэ М.И. Петова билиһиннэригитинэн, билиһиннэригитин, аа оролорго бугулааһына, оролорго күн сириннэргэ юмугэр кэргэниилэр биргэ бугулааһыгар устуллубуйа тэригитин: Ону тэһэ бу күнүгэрэ сана анал оролороннорго кытыгыра билиһиннэрдэ. Бу дэһэ күн 6 ийини чысэстэтир. Ону тэһэ ашамыт манна тэригитин бастагыларын

обону ичиник эппиэтинэни сүгүүтүгэр, болжолотун уурутугар, төрөппүт уонна оро бугулааһын комүсэһиннэ, ийэ уонна оро доруобуйанын бөдөрөтүгэ норуот санааларын түмөн олоһулуубут сокуон тууунан ситиник билиһиннэрдэ. Ити сокуонна олоһуран, общественный хамсааһын туск өрүттэх үлөһ-хамнаһы тэрийгитин сырдата. Ол күрдүк манна хамсааһын өрөспүүбүлүкэ 29 улууттар тэригитин үлөһүгэр. Быйыл Ичин Ээр, Булуу бөлөх уонна кыян улуустарга общественный хамсааһыннар үлөһ-хамнаһы устул

Салгыт даягы кытыгылаахтара „Үөрүү“ оро даяхун сайыннэргэ кыян салгыт, тэригит комүсэһиннэ улуустары куон-курсулар ытыгылааһылар. Прасковья Петровна тэригитин аагыттан куонкурсу кытыгылаахтарын ээрэттээн, обону ичиник, дыя кэргэн, төрөппүт бырааһыт комүсэһиннэ, дыя кэргэн бигэ туукаах бугуларга одалуулаһына хайыскаларга тууламыт. „Об общественном родителстве“ сокуон тууунан, өрөспүүбүлүкэ үрдүн дыя кэргэн бигэ туукааһытыгар туулаһын ытыгылар үлөһ-хамнаһы билиһиннэрдэ. Маны тэһэ түмүкэ кытыгылааһын тахсыт төрөппүт комүсэһиннэргэ анал, харынан биримийин тутулар.

Дыя кэргэн декадатын түмүктүүр даялп кытыгылаахтара күн илэс агарыгар улуустары кыян баһыла төрөтөр олоһулаһыгар салгыттыгэ кубулуйт сана төрөбүт оролор уонна ийитери чысэстэтир үөрүүтэх тэригитингэр кытыгылар, хаа бигитин дыя кэргэнгэ

кытыгылар.

Салгыт улуу даялпаларын ашамыт салгыттар „Об общественном родителстве“ диян Сокуонун тула төгүрүк остоул ытыгылааһына. Даялп үөрүүтэх ашамыттар улууска холобур бугулар бастын дыя кэргэнгэ анал комүсэһиннэ үөрүүтэх баһыла-майгыга туттарылар.

Сотурутарыга Ил Түмөн Муныагар бигэргэһит сана сокуон салгыт кытыгылаах үлөһүгэр туулаһыт муныаһа „Россия ийитер“ общественный хамсааһын ашамыт, улуустары „Эрүн“ эр диян түмүктэ, төрөппүт комүсэһиннэ, ашамыт түмүктэрин бөдөрөһүгиттэ, улуу туулаһынах тэригиттерин салааһынчылар, специалистара кытан, санааларын үлөһүннэрдэ.

Онуоха „Россия ийитер“ общественный хамсааһын сак сирингизин салгыттын председатели П.П. Борисова обону дыя кытыгы дук эгизэ улаһтарыгар, төрөппүт

агастаһар салгылаах форуму тэрийбиттэ. Өрөспүүбүлүкэ үрдүк салааһыгар „Терей-ийэ“ ашамыт, элбэх оролор дыя кэргэнгэ сана сокуоннары туруоруларын, 2022 сыла, өрөспүүбүлүкэбиг үбүлүгэһэ салгыт көрөс, сак сирин олоһуоһо 1 молуһун ашамыт тийгитин ситиһэр туулар, дыя кэргэнгэ оро төрөһүнүн элбэһигэ хайыскалаах үлөһ билиһиннэһиһи, 6 улуу оролорго анал эксперимент билиһиннэһиһи, дыя кэргэн бигэ туукаах бугуларга туулаһыт анал курстары үлөһүгиттерин билиһиннэрдэ. Муныах кытыгылаахтара түмүкэ анал программаны ытыгылар.

Оро кыян бугулан тахсар олоһа чаа, бигэ туукаах, илэһэ дыя кэргэнгэ түстэрдэ. Оон тылы тылаа хааларбаа, дыаһа кытыгыт, маннаха туулаһыт үлө-хамнаһы кытыгыт, үлө түмүктэрдэ бугуларга бүтүүн өйү-санааны түмөн үлөһүгэ бу ытыгылаахтэ төгүрүк остоул улаһан сустаныгылааһа.

Анна ЗАХАРОВА

**ЫЛБАҒАЙ ЫРЫА, ИМИГЭС ҮНКУҮ
ДЬОРО КИЭҺЭТЭ**

ОГИБЦОМВД
России по Чурапчинскому району.

